

sig blot om Princippet, men Princippet er ikke her, om man skal oprette 2—3 000 Jordbrug paa den Jord, som Staten ligger inde med. Princippet er, om man fra Lovgivningsmagts Side i det hele taget vil gaa ind paa ved denne Lejlighed at erkende, at her er en Form for Landbrug, som man kan acceptere, saa maa man gerne kalde det Fæste, eller hvad man vil. Jeg ved ikke, om det var paa et Sendemandsmøde, men det var i hvert Fald paa et Møde af de fynske Husmænd, at der netop blev vedtaget en Resolution — det ved det ærede Medlem lige saa godt som jeg —, der krævede, at selve Statsfæstet skulde tages op til Drøftelse inde paa Rigsdagen. Det er altsaa ikke helt hen i det blaa, at man udkaster dette Spørgsmaal. Det er ikke for mig det afgørende, hvilket Udtryk der bruges, men det afgørende for mig er, at her slaar man fast, at den Værdistigning af Jorden, som fremkaldes ved Samfundets Foranstaltning og ikke ved Brugerens eget Arbejde, gaar i Samfundets Kasse. Det er det Princip, som efter min Mening ligger i dette Lovforslag, og derfor taler jeg om et Spørskifte. Der har aldrig før været Tale om noget saadant i dansk Lovgivning. Nu kan man jo sige, som det ærede 12te tingvalgte Medlem (Ole Hansen) sagde, at jeg ikke skal vente mig for meget af det; men jeg venter mig nu imidlertid overordentlig meget, og jeg lader mig slet ikke afskrække af de Udtalelser, her lyder, slet ikke. Ærede Medlemmer tror maaske, at der ikke er saa stor Tilslutning ude i Befolkningen, men jeg tror nu, at den er langt større, end de ærede Medlemmer maaske selv ved, thi det købende Publikum er meget større end det, der sidder inde med Jorden, og det er det købende Publikum, der til syvende og sidst kommer til at afgøre, hvilken Retningslinie vi skal ind paa.

Det ærede 1ste Medlem for 4de Kreds (Jørgen Pedersen) nævnede, at jeg havde sagt, at jeg godt kunde gaa med til at forhøje den Sum, som Staten udlaaner til Opførelse af Bygninger, og han havde forstaaet mig saadan, at jeg kunde gaa op til de $\frac{8}{8}$ i Stedet for de $\frac{7}{8}$. Ja, det sagde jeg, men jeg føjede til: naar man havde tilstrækkelig Garanti for, at de Bygninger, der opføres, virkelig svarer til den Sum, de bliver sat til. Naar man har tilstrækkelig Garanti derfor, tror jeg, at Staten meget godt kan udlaane alle Pengene; den Risiko, som er forbundet hermed, anser jeg ikke for at være saa stor, at den betyder noget. Der er adskillige, der sidder med større Prioriteter.

Saa sagde det ærede Medlem, at det maaske var Meningen at gaa den Vej at

lægge stadig større Skatter paa Jorden, og naar man saa havde taget omtrent hele Jordværdien i Form af Skat, var det jo meget let for Staten at overtage al Jorden. Det er fuldkommen rigtigt. Det ærede Medlem sagde, at det vilde blive en haard Kamp at gennemføre noget saadant, og at det skulde vi nappes om. Ja, hvad der skal ske i Fremtiden paa det Omraade, det skal jeg ikke spaa om, men man kan i hvert Fald være ganske overbevist om, at man kan ikke blive ved at se paa, at Forholdene udvikler sig saaledes, som de har gjort i de sidste Aaringer, uden at gøre noget. Man kan ikke fremdeles blive ved at stænge hele Ungdommen paa Landet ude fra Jorden, det kan ærede Medlemmer være ganske overbevist om — og det er ganske umuligt for den at faa selvstændig Virksomhed. Man kan saa vælge dette Princip eller andre Principer, men noget maa der gøres. De høje Priser for Bygninger og Besætning er det vanskeligt at gøre noget ved, og det er i det hele taget vanskeligt at gøre ret meget mod de ekstraordinære Forhold, men det afgørende for mig er, at den Jord, Staten sidder inde med, kan man tilbyde paa saadanne Vilkaar, at Folk ikke risikerer noget ved at købe den. Derfor appellerer jeg til dette høje Ting og spørger, om der ikke er en Mulighed for, at vi kan gaa ud til Ungdommen og sige: Meget har vi ikke kunnet gøre, men dette har vi dog gjort. Men ikke en Gang dette faar jeg Indtryk af, at det ærede 1ste Medlem for 4de Kreds vil være med til. Indtil videre vil jeg dog haabe, at det ærede Medlem kan bevæges til at gaa med dertil.

Det ærede Medlem sagde — jeg ved ikke, om han sigtede til mig —, at de dygtigste Landmænd er imod dette Lovforslag. Der kunde jo i den Udtalelse ligge, at jeg var en daarlig Landmand. Jeg tror nu ikke, at det ærede Medlem mente dette, og det vilde for øvrigt heller ikke røre mig, thi min Landbrugsvirksomhed kan godt taale at ses baade ved Dag og ved Nat. Jeg tror heller ikke, at det ærede Medlem har Ret i sin Udtalelse. Han maatte meget hellere have sagt noget helt andet — og derved havde han bedre ramt Sømmet paa Hovedet —, han skulde have sagt: det store Landbrug. Der er jo nemlig den Mærkelighed, at de, der er Sælgere af en Vare, altid i højere Grad er interesserede i, at Varen er i høj Pris, end de, der er Købere. Køberne har ikke ganske samme Interesse som Sælgerne.

Men bortset fra, om det nu er saadan eller anderledes, saa er det, jeg siger, at Forholdene ude paa Landet er saa alvorlige